

Slovo k povzbuzení na neděli 14. ledna 2024, na 2. neděli v liturgickém mezidobí – B
Biblická čtení: 1Sam 3,3b-10.19; Ž 40; 1Kor 6,13c-15a.17-20; Jan 1,35-42

Milé sestry, milí bratři,

zkusme dnes zaměřit svou pozornost nejprve na čtení starozákonní. Je z **První z knih Samuelových**. Ty nás přenáší na přelom 2. a 1. tisíciletí př. Kr., na začátek doby královské. Jejich ústřední postavou, jehož jméno i obě knihy nesou, je prorok **Samuel**, který se narodil původně neplodné Chaně a jejímu manželovi Elkánovi. Samuel pomaže Saula i Davida za krále a stane se jim zvěstovatelem a interpretem Božích úradků.

Samuel byl jako **chlapec** dán na **výchovu** ke knězi (či veleknězi) **Elímu** do svatyně v městě **Silo** na severu Judska. Svatyně byla jednou z předchůdkyň jeruzalémského chrámu, byla v ní uchovávána **Archa úmluvy**, koncentrující tajemnou Hospodinovu přítomnost (onu *šekiná*) uprostřed jeho lidu.

Malý **Samuel** má v noci mystické **slyšení Boha**. Myslí si, že ho volá Elí, proto běží nejprve za ním. Kněz mu nadvakrát řekne, že ho nevolal, pošle ho spát, než **pochozí**, že s chlapcem komunikuje sám Bůh: «Jdi (znovu) spát. Bude-li pak volat, řekni: Mluv, Hospodine, tvůj služebník poslouchá» poradí mu.

Kněz **Elí** ve Starém Zákoně **není** až zas tak jednoznačně **kladnou** postavou. Jeho synové Chofní a Pinchas žili nezdárným způsobem života, nakonec způsobili znesvěcení Archy, když ji vzali do boje proti Filišťanům. Elí ani jako velekněz nezasáhl. Navíc vzhledem k archaickému přesvědčení, že neduhy otců se vždy projeví na údělu jejich synů, špatný konec synů mohl být způsoben i nějakou jinou jeho vinou.

Přesto však nyní, v rozhodující chvíli, dokáže malému Samuelovi **dobře poradit**, dokáže **rozpoznat**, co se děje, je schopen chlapce nasměrovat **na Boha**. I tím, že byl schopen změnit názor, nechat se přesvědčit skutečností. Vždyť si nejprve myslel, že chlapec má mámení či sen, přesto dokázal uznat svůj omyl a rozpoznat, že Samuela volá sám Bůh. Podobnou schopnost prokázal ostatně dokázal i několik let předtím, když Samuelova matka Chana se ještě v bolesti nad svou neplodností modlila před svatyní. I tenkrát si Elí nejprve myslel něco jiného, že je opilá. Když ale zjistil, že tomu tak není, dokázal jí požehnat, aby se dítě narodilo. V tom všem je **Elí** dobrým **příkladem** a velkou **útěchou**.

Jednak je příkladem ve schopnosti **změnit** předporozumění, poopravit mínění, uznat svůj omyl, **nechat se přesvědčit** (a to doslova) skutečností a podle toho jednat. Jistěže, je třeba umět si stát za svým, mít sílu se nenechat něčím či někým manipulovat k nepravdě, být obezřetný, nebýt „kam vítr, tam plášt“. Ale stejně tak je třeba **umět se nechat pokorně přesvědčit skutečností**, umět změnit své mínění, je-li skutečnost jiná. Nejsme bohové, ale lidé a jejich poznání je vždy nedokonalé. Elího umění nechat se i přesvědčit **ke zralému lidství**, k mezilidským **vztahům** jakož i **ke konání skutečného dobra** proto opravdu patří.

A ještě v něčem je Elí příkladem: V tom, jak **dokázal nasměrovat** chlapce Samuela, jak mu dokázal **dobře poradit**, ač sám dle biblického obrazu rozhodně **nebyl dokonalý**.

I my, kteří také nejsme svatí, nejsme vždy dobří, máme své mnohé „máslo na hlavě“ a tak dále, i my za určitých okolností můžeme, doufejme, druhým, **zvláště dětem**, správně **ukázat dobrou cestu**, zkusit je nasměrovat k Bohu, vykonat dobro. Což je velká útěcha a velké povzbuzení pro všechny vychovatele, učitele, rodiče, prarodiče, kněze a další, kteří **se necítí** být **ideálními** a ani jimi v mnohém skutečně **nejsou**, nejsme. I ti mohou **pomoci**, i my můžeme **pomoci**, a tak být **užitečními**. Bude-li v nás aspoň „troška Elího“...

Vraťme se ale k chlapci **Samuelovi**. V dnešní noční scéně je před námi jako příklad **otevřenosti Bohu**, čistého, ještě dětského **hledání Boha**, **čekání** na jeho **hlas**, touhy ho **rozpoznat**. Rozpoznat a poslechnout. O což se pak nepřestane snažit v celém svém dospělém životě, jak vykresluje Kniha Samuelovy.

Otevřenost lidského srdce, podobná té Samuelově, je **předpokladem**, že **člověk** opravdu může zaslechnout **Boží hlas**, že může **potkat Boha**, že se mu může **zjevit skutečný Bůh**, nejen jeho lidská představa o něm. Otevřenost tak stojí **na začátku** křesťanské (a vlastně jakékoli) **víry v Boha** a musí ji provázet **stále**. **Bůh** je nekončený, je stále větší než jakékoli naše jeho poznání. *Deus semper maior*, „Bůh je (stále) větší“ říkali rádi už staří otcové.

Otevřenost je předpokladem i **dobrého jednání a života**, což už jsme viděli i u Elího. Vždyť **výzvy a úkoly**, na které má člověk s vírou – v přátelství a ve vztahu s Bohem – reagovat, jsou stále **také nové**.

V otevřenosti a v touze slyšet a poslechnout Boha je nám Samuel krásnou výzvou. Ve víře každého z nás by tak měl být „**kousek**“ **Samuela**. «Mluv, Pane, tvůj služebník poslouchá» by mělo být i naším voláním. Pokud není, je dobré ho ve zvuku dnešního prvního čtení „**probudit**“...

Že křesťanská víra ale **není jen hledáním a otevřeností Bohu**, nýbrž **už i najitím Boha**, najitím jeho **Mesiáše, Krista**, nám připomíná zase dnešní **evangelium**. Je za začátku Janova sepsání, svědčí o události, která nastala nedlouho po Ježíšově křtu. Jan Křtitel na Krista ukazuje svým učedníkům, posílá je za ním. A oni jdou. **Ondřej** pak s nadšením zvěstuje svému bratru Šimonovi (Petrovi): «Našli jsme Mesiáše!».

Ano, i to ke křesťanské víře **patří**. Radostné **přesvědčení**, že „cosí“ z Boha, jeho Mesiáše jsme již přeci jen **našli**, bylo nám dáno najít **Krista**. Což není v protikladu k bytostné otevřenosti. Ta **Ondřejovi zůstala**. Vždyť i jemu platí nejen prvotní pozvání «pojďte a uvidíte», ale i následné zaslíbení Natanaelovi: «Uvidíš věci ještě větší (...) Nebesa otevřená a anděly Boží vystupovat a sestupovat na Syna člověka».

Radost z «našli jsme Mesiáše» je **důsledkem otevřenosti** a zároveň **pokorným již najitím** směru, kam se tato **otevřenost** má nadále zaměřit. Přesvědčení, víra v «našli jsme Mesiáše» je **najitím způsobu**, kterým životem s novou otevřeností jít dál: Je najitím Krista, **osoby Pána Ježíše**, vstoupení **do vztahu s ním**, začátkem přátelství s ním, najitím křesťanství.

Obojí tak – **otevřenost** novému (Božímu) i **radost** z již nalezeného (Boha) – má k našemu křesťanství **bytostně patřit**. A nejen k němu. Podobné dvojí má nějak patřit i ke všem ostatním našim **vztahům**, zvláště k těm **mezilidským**, má patřit k opravdu **lidskému životu** vůbec.

Už jen proto, že vědomí **důležitosti** obojího, **starého i nového**, nám může **pomoci** se vyhnout absolutizacím jednoho či druhého, **pomoci** k pravdivému rozpoznání, kdy je třeba **jít dopředu a hledat nové** a kdy naopak **příbrzdit a zachovat staré**. Ostatně i Pán Ježíš chválí hospodáře, který ze své pokladnice dokáže vynášet «staré i nové». I „**Ondřej v nás**“, ten co již našel, zvaný Prvopovalaný (řecky *protoklitos*), je tedy potřebný...

Milé sestry, milí bratři, kéž nás **dnešní trojice** snad aspoň trochu osloví.

Nebojme se být **Elím**, člověkem **připraveným** nechat se i nově přesvědčit skutečností, člověkem **snažícím se** být užitečným a na Boha a dobro a ne na sebe **ukazujícím**, a to i **navzdory** svým tolikerym **slabostem**.

Mějme touhu mít v sobě **otevřenost Samuelovu** i **radost Ondřejovu**. Otevřenost Bohu stále novému a přitom stále stejnému, radost ze vztahu s Bohem, který jako Mesiáš sestoupil do našich dějin a životů a přitom zůstal Bohem. **Otevřenost** nejen vůči Bohu, ale i sobě navzájem a celému světu. A **radost**, že jsme a že se nějak navzájem máme...